

Zpravodaj

93. JIRÁSKŮV HRONOV

#PROSTEHRONOV

René Levínský: Stoupni si do mých bot a já si stoupnu do tvých

René Levínský je muž mnoha povolání a zájmů, analytik a člověk, který se nebojí pojmenovávat. Povídali jsme si o tvorbě divadelních her, ale taky o covidu, datech, politice, o školství, o nepoučitelnosti z dějin, o optimismu, náboženství... Zkrátka z několikahodinového rozhovoru by mohla být spíš kniha. Že však je tazatel sám autorem a že jsme na divadelním festivalu, k publikaci jsme vybrali hlavně rozpravu nad tvorbou divadelních her a jejich smyslem.

Jsi matematik, vědec a zároveň divadelník. Máš pocit, že máš při psaní nějaké profesní postižení? To si člověk asi sám nikdy neuvědomuje.

Píšeš na zakázku, téma je ti tedy vlastně přiděleno. Jak u tebe proces tvorby probíhá?

Divadla chtějí mít něco regionálního. Takže poslední hra v Klicperově divadle, *Celý život nestačí*, měla být z Podkrkonoší, měl v tom být spiritismus, a zadáním bylo hodně krve na jevišti. Pro mě dobré zadání. Přemýšlel jsem, jak dostat krev mezi spiritisty, ti se většinou neřežou motorovou pilou. Největší problém pro spiritistu, který chce vyvolat ducha, je to, když se mu duch mezitím převtělí. Tak pak musíš toho převtěleného člověka zavraždit, abys ducha osvobodil. To jsem zvolil jako základ a od něho se pak hra odvíjí.

Takže jako správný datový analytik uděláš napřed velkou rešerši?

Jasně, člověk si všechno načte a pak dělá chytrého.

Stane se ti třeba, že tě to téma po rešerši přestane bavit?

Ne. Na všem se dá něco najít. Jediné, co jsem

odmítl, byla zakázka jednoho herce na one-man show o tom, jak je ubližováno cis mužům padesát plus. Na to jsem mu odpověděl, že jich je dvanáct procent a zastoupení v senátu mají sedmdesát procent a ať jde do pr..., že jsou v téhle zemi jiné problémy a kňourání mužů padesát plus považuju za nejtrapnější figuru, která se v českém prostoru vyskytuje.

Jdeš někdy i proti zadání, které jsi dostal?

Ne, to nedělám. Krejčí dostane zakázku na kabát, tak hledá, jak ho ušít, aby seděl, i když třeba zákazník nemá úplně přesnou představu. Tu hledáme společně. Pak už pracuji sám a jdu i na první čtenou říct hercům, že je mám rád a že jsem hru napsal pro ně. Na premiéře jsem většinou spokojen, jak to ten režisér udělal. Často hru zpracuje úplně jinak, než jsem si představoval, ale kdybych nechtěl, aby ji někdo interpretoval, tak píšu romány. Mě baví, že text ještě někdo přechroustá, tak píšu divadlo. Abych parafrázoval Václava Havla, dobrá hra by měla být chytřejší než její autor.

Proč to divadlo vlastně děláš, co tě na něm přitahuje?

Pro mě je podstatné to, o čem jsme se bavili na Problémovém klubu. Přejde divák a vidí živého člověka, se kterým se ztotožní a pomůže mu to přemýšlet o sobě, což je jiným médiem nenahraditelné. Baví mě úplně klasické divadlo třeba ve smyslu Goldoniho, kde se pracuje s jednotlivými epistemickými vrstvami, co kdo ví. Divák má znalost všeho, vidí, že Karel miluje Helenu, a ví, že Helena to neví. On ví i to, co si jednotlivé postavy myslí. To je hrozně důležité pro komunikaci mezi lidmi. Když se chceme domluvit, ne vždy mluvíme stejným jazykem a ne vždy chápeme pojmy stejně. Když ti chci sdělit svůj názor, musím

přemýšlet, jaké máš vzdělání, jaký použít jazyk a co o té situaci víš, jak moc ji musím popsat. Je to otázka přestupování z mých bot do tvých bot. Divadlo je takový trenažér.

Takže tvým cílem není doručit divákovi konkrétní informaci, ale otevřít diváka pro pochopení druhých lidí?

Jak chceš jinak komunikovat? To je způsob, jak odstranit přímou tvrdou energii, kdy někoho konfrontuji s tím, co mě štví. Když je někdo zaťatý, tak v momentě, kdy se rozběhnu zpřima proti němu, tak na devadesát devět procent narazím. Když chceš mluvit s někým otevřeně, tak musí být vybudovaný nějaký vztah – a ten se musí vybudovat prostřednictvím menších nepřímých kroků.

Znamená to, že nikomu nic netlačíš, rozehraješ v inscenaci různé konstelace, nestoupneš si na žádnou stranu a počkáš, kam se konstelace sama vyvine?

Záleží na tématu. Nemůžu psát třeba o trestu smrti, protože tam není prostor pro debatu. Trest smrti je svinstvo a není to trest. Není třeba o něm mluvit. Musí to být téma, kde si můžeš stoupnout na obě strany, čímž může vzniknout nějaká komunikace a figury se k tématu mohou nějak vztahovat. U hry nezačínám tím, o čem má být, ale spolu s dnes na PC citovaným Waltrem Kerrem říkám, že je dobré vyjít z nějaké základní situace. Ony si ty postavy potom samy řeknou, začnou žít a ono se to začne dít. A samozřejmě se často stane, že vymyslíš situaci, napíšeš deset stránek a postavy pak nechtějí dělat nic. Musíš pak všechno vyhodit a začít znovu s jinou situací. Výchozí bod trvá najít i půl roku a zbytek pak napíšu za tři dny.

Zahodils někdy rozepsanou hru, protože ti postavy začaly dělat něco, s čím nesouhlasíš?

Ne, zahazuji spíš z bezradnosti. Já mám své postavy rád, nejsem schopen je do něčeho nutit, ale občas prostě nedělají nic.

Tahají ti postavy do her nějaké obsedantní téma?

To by museli říct recenzenti. Podle mě asi ne, ale to pokračování na str. 2

3
pondělí
31. 7. 2023

pokračování ze str. 1

může být nedostatek sebereflexe. Snažím se vybírat si zadání, která jsou protiúkol, jako když mi dali Geissleři napsat barokní hru ve verších. Snažím se vybírat zadání, která mě vlastně vůbec nezajímá a přijde mi jako naprostá blbost, tak moje reakce je, že si to prakticky vyzkouším. Já mám názor na spoustu věcí, o kterých nic nevím. Tak si říkám: když se směješ lidem, co chodí do posilovny, tak si kup trenky a tričko, jdi tam a ono se něco stane.

Co ti je na posilování nekomfortní? Fyzická aktivita, kultura kolem něj, lidé z fitka?

Vlastně všechno kolem toho. Vždycky, když přemýšlím nad tématem, které mě vlastně vůbec nezajímá a přijde mi jako naprostá blbost, tak moje reakce je, že si to prakticky vyzkouším. Já mám názor na spoustu věcí, o kterých nic nevím. Tak si říkám: když se směješ lidem, co chodí do posilovny, tak si kup trenky a tričko, jdi tam a ono se něco stane.

Naučilo tě to nemít názor na věci, kterým nerozumíš?

Ne, tak daleko jsem ještě nedošel, to si ještě schovávám tak za dvacet let.

V jednom rozhovoru jsi říkal, že se rád bavíš s cizími lidmi po hospodách. Nediskvalifikuje tě to, že jsi matematik a vědec? To je obojí hrozně intelektuální status, berou tě?

Lidi jsou rádi, když je někdo poslouchá – a navíc já jsem ten plešatější běloch padesát plus, které jsou lidi v Čechách zvyklí poslouchat. Ten stav mi dává hodně privilegií a já je využívám i pro druhé. Třeba když mladá žena něco říká muži a on ji ignoruje. Stačí, když totéž úplně stejnými slovy zopakují, a najednou to muž vezme a ještě řekne, že to je dobrý nápad.

Byls hodně blízko u covidové situace jako ředitel Centra pro modelování biologických a společenských procesů a člen Mezioborové skupiny pro epidemické situace. Už se na covid můžeme podívat s odstupem. Lze z covidové krize vyvodit nějaké hlavní poučení?

Ano, zní: „Kdo nic nedělá, nic nezkazí.“ Protože systém bohužel posílá nahoru ty, kdo nic nezkazí. V ČR je nejhorší připravit se na situaci, která pak nepřijde, to se bere jako vyhozené peníze. Je lepší vrazit kompletně připravenou koncepci do šuplíku a počkat, až průšvih přijde a pak už se nedá nic dělat. Řekne se, že je to katastrofa, kterou nemohl nikdo předvídat. Tuhle chybu udělali i v jiných zemích, smutné je, že v Čechách jsme ji udělali pětikrát za sebou.

Jan Duchek

**Seminář CH aneb Cesta hrdiny
Vám přináší motto na každý den.**

Motto na pondělí:

Užij si to na plný pecky!

Vznikli jsme z přetlaku

Ductus Deferens je název mladého nezávislého divadla, které dnes do hronovského off-programu přiváží inscenaci Drým Džurny – hraje se od sedmi večer na malé stagi v parku. O inscenaci i o divadle samotném jsme si krátce popovídali se dvěma z šestice herců, Markem Frňkou a Petrem Kultem.

Chápu dobře, že divadlo vzniklo jako takový paralelní projekt vašeho studia na katedře činohry DAMU?

MF: Přesně tak. Vlastně tomu dost pomohlo i období covidu, kdy jsme neměli moc do čeho píchnout – škola tehdy neměla, jak se o nás postarat, a my jsme chtěli svou energii z nějakého přepětí investovat jinač. Takže to není žádná revolta proti něčemu zaběhlému, prostě to jen vychází z přirozeného přetlaku, který jsme měli.

PK: Já si pamatuju, že jsem se bavil s Tomášem Čapkem, když vy jste byli v prváku a my v druháku. Bavili jsme se o tom, že nás zajímá ona komediantská linie českého divadla, že bychom na ni chtěli po svém navázat a že studium nám to úplně neumožňuje a nedává nám dostatek prostoru se v tomhle rozvíjet.

Napadá mě, že podobně před lety vznikl Cabaret Calembour, vnímáte ho jakou nějakou inspiraci?

PK: Já se teď dostal na doktorát, kde se chci tradici českého autorského komediálního divadla zabývat. Je to zvláštní, ono to nějakou určitou podobnost má... A vlastně těžko říct, protože my se třeba pořád oháníme Osvobozeným divadlem, tedy konkrétně Voskovcem a Werichem, ale v životě jsme od nich samozřejmě nic neviděli, je to spíš

taková intuitivní inspirace, než něco konkrétního. MF: Souhlasím, ale pojtítko s Calembourem je určitě minimálně v tom, že i oni vznikli jako nějaké podobné fórum.

Co je zač inscenace Drým Džurny, kterou jste přivezli do Hronova?

PK: Dá se tomu říkat inscenace?

MF: Jo, určitě, je to inscenace. Pevně vybudovaná inscenace.

PK: Je to taková věc, kterou jsme napsali během několika dní, částečně improvizací, částečně cíleným psaním, částečně skládáním hudby. Dokonce to ani není kabaret, vlastně to má děj, má to začátek i konec, což se nám povedlo asi určitě poprvé.

MF: Ale pořád to má prvky kabaretu v nějaké kolážovitosti...

PK: ... a dadaismu v obsahu.

Zaujalo mě, že s vámi hraje i Josef Trojan – ten s vámi ale na DAMU přece nestudoval.

MF: Nene, to pojtítko je přes Tomáše Čapka, člena našeho souboru a mého spolužáka. S Josefem byli teď společně rok v angažmá v Divadle Petra Bezruče v Ostravě. Tomáš asi po večerech vyprávěl, co a jak děláme, a Josef je člověk, který je zaprvé extrémně výborný herec, zadruhé má správný mladý entuziasmus. A myslím, že on sám přišel s tím, že by si to letos chtěl s náma zkusit.

PK: A je nutno říct, že ho Čapek asi dobře připravil, protože na první zkoušce, když jsme šli do improvizčního prostoru, okamžitě to chytl, jako by s náma byl od začátku.

Michal Zahálka

2

93. Jiráskův Hronov

Snažíme se popasovat s minulostí bez zátěže nehumoru

Sem tam se na JH objeví soubor, který vznikl v prostředí amatérského divadla poněkud odlehle. To je případ Teritoriálního tyjátru, který před lety vznikl na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Jeho hybatelem je Jiří Volák, autor a režisér.

Jak to tedy začalo?

Studovali jsme na Fakultě sociálních věd mezinárodní teritoriální studia. Pod tím si nikdo nedokázal nic představit, a tak jedním z našich nápadů bylo, že to zpřístupníme publiku prostřednictvím divadla. Inspirovali jsme se Cimrmany, a ten první kus byl kus inspirovaný Jugoslávií šedesátých let, kde se natáčel *Vinnetou*. To byl takový první pokus o fikci, ale když jsme sledovali, jak diváci reagují a jak můžeme mluvit k českému publiku, došli jsme k tomu, že musíme zúžit náš rybníček, a vrátili jsme se k českým moderním dějinám. 1989 je samozřejmě rok, ke kterému se vracíme – i proto, že jsme se všichni narodili v letech 1989–91, takže jsme symbolicky děti 17. listopadu, které se snaží popasovat s minulostí, bez té zátěže nehumoru.

Chápu. Pro lidi, kteří se narodili po Sametu, je to období stejně historicky vzdálené jako druhá světová válka...

Právě proto máme potřebu stále se k tomu vracet. Předcházející hra, kterou jsem citoval v úvodu, se jmenovala *O Krakonošovi a disidentech* – ale na postupových přehlídkách se nám tehdy nevyvedla. Tématem byla doba normalizace pojednaná jako pohádka o tom, jak se na česko-polském pomezí potkávali disidenti a předávali si knížky. Fakta byla smíchána s *Krkonošskými pohádkami*, aby to zasáhlo ten správný

nerv nostalgie a zároveň hořkosti spojené s tím, co se v tom prostředí mohlo dít lidem, kteří se nebáli říci svůj názor.

Vraťme se k Družstvu Ďáblíce – je to opět propojení reálných informací a „duchařské“ fikce. Setkali jste se s tím, že někdo tento typ humoru nepřijal?

My poměrně dost nasloucháme reakcím diváků a párkrát se ozvalo „ježišmarjá“ ve chvíli, kdy tam zazní už hodně vyceděný vtip na Ležáky a Lidice. Tam jsme si řekli, že je to na hraně. Ale u většiny diváků máme pocit, že jsme na jedné lodi. Což mi občas přijde překvapivé, ale je to fajn.

Dělání si legrace z vážných momentů historie znám spíše z filmů než z jeviště. Objevují se různé typy parodie, komiksové variace na Stalina či druhou světovou válku, ale na jevišti to zdaleka není tak časté.

Já si myslím, že to je možná kvůli hrubší současnosti. Zatímco Cimrmani se vraceli k mírnosti a selankovitosti devatenáctého století, jak jsme se posouvali do století dvacátého, je čím dál tím obtížnější našlapovat kolem, a chce to někdy spíš šlápnout do centra problému. Abychom provedli nějaký očistný proces. A ten očistný proces je v tom, že si diváci uvědomí, že ten svět venku není tak zlý, protože naše divadlo může být i horší.

Chcete v tomto trendu mapování historie s nadávkou pokračovat i dál? Nebo už je dokonce něco na stole?

Hotovo zatím nic nemáme, ale nastal moment, kdy bychom se chtěli věnovat historickému dědictví léčitelství, vztahu české společnosti k zbožným přáním, léčitelským pomůckám, k totální sci-fi ezoterice. V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století existovala při ČVUT psychotronická laboratoř a inspirovala spoustu lidí v něco mezi náboženstvím a vírou v to, že existují nějaká vědecká vysvětlení pro jevy, které nás všechny zachrání. Bě-

hem studené války se hledaly způsoby, jak vymyslet ezoterickou zbraň na řešení politické situace. O tom tedy teď přemýšlím. Myslím, že po covidu by si takové téma zasloužilo zpracovat.

Mohl byste ještě vysvětlit, co to jsou ta teritoriální studia? Protože mám pocit, že to s tématy vašich her souvisí...

V podstatě je to věnování se nějakému regionu z hlediska sociologického, ekonomického i moderních dějin, aby lidi chápali, jak ta společnost funguje. To je poměrně užitečné, protože to objasní mnohé, co se na první pohled může jevit nepochopitelné. Tak jako třeba současná válka na Ukrajině, věci, které se jeví, že vznikly z ničeho nic, ale mají samozřejmě kořeny v historii. Zkrátka teritoriální studia jsou multidisciplinární obor, který vznikl během studené války, protože se v USA snažili pochopit, co se děje v SSSR. Nyní se třeba věnuje různým územím v Africe, abychom k těm zemím přistupovali s nějakým respektem, vnímali je a chápali na základě historie, a zároveň neslevovali z našich morálních pozic.

Začínali jste jako studenti, ale předpokládám, že věční studenti nejste. Můžu se zeptat, čemu se profesně věnujete?

Část z nás jsou diplomati, byrokrati, občas někdo odletí a vrátí se. Většina z nás zůstává v oboru, hodně se věnujeme práci s textem, mezinárodním vztahům, a nějakým segmentům a společným jevům, od ekologických organizací po státní správu. A amatérské divadlo pro nás je velkým koníčkem.

Vy se tedy ve volných chvílích věnujete dramatické tvorbě. Jste jediným autorem textů?

To určitě ne. Mnohé z vtipů, které tam padnou, tvoří soubor kolektivně. Ale někdo musí mít představu o té hlavní dramatické lince, aby to drželo jakž takž tvar. To je asi ta moje hlavní úloha. A musím říct, že tenhle koníček mi pomáhá mnohdy prolomit ledy, i když s někým komunikuju pracovní. Když řeknu, že dělám „to amatérské divadlo“, všichni se chytí, a když navíc zmíním Hronov, mám vyhráno.

Zaznamenala jsem ovšem i jiný druh psaní, blog o otci na rodičovské dovolené. Ten už je ovšem asi taky passé?

Blog zmatkování (změnil jsem se v matku, to byla rozhodně zajímavá epizoda mého života) jsem dělal rád. Ale je to právě ta moje neschopnost dovádět věci do konce, takže už v tom nepokračuju. V tom je výhoda divadla, že ti diváci, kteří tento typ humoru oceňují, vás nutí, abyste se znovu sešli, dokončili to, splnili jejich očekávání. Tak snad si v tomhle našem představení každý ten svůj typ humoru našel. Jsou tam samozřejmě prvoplánové věci, ale i temnější podtón. Protože celý ten koncept ďáblického hřbitova, kde jsou v neoznačených hrobech pochováni nacisti, ale i oběti různých represí, temný je. To, že produkuje tolik přihlouplých fórků, nám umožňuje tvářit se, že jsme nad věcí. Jsem rád, když diváci reagují i na subtilnější slovní humor, který třeba není rozeznatelný na první dobrou.

Jana Soprová

Teritoriální tyjátr, Praha / *Družstvo Ďáblice*

Hříčka nepříjemně celovečerní

Dne 17. listopadu 1989 probíhá na ďáblickém hřbitově zasedání družstva tamních bytových jednotek, tj. hrobů, v nichž odpočívají národní hrdinové i národní nepřátelé. V roli předsedy a zapisovatelky schůzi řídí hosté ze Slavína, František Palacký a Božena Němcová, klíčovými antagonisty jsou zde parašutista Jan Kubiš a velitel protektorátní SS Karl Hermann Frank, zvaný Kubišem posměšně „káháčko“.

Obligátní schůzovní rozmíšky naruší příchod domněle zavražděného studenta Martina Šmída, který ovšem tvrdsojíně trvá na své nemrtvosti. Ze světa živých je tak vyvolána („vyvolávání živých“ je dle mého asi nejlepší vtip celé věci) autorka šmídovské „fake news“ Drahomíra Dražská – ta ale trvá na tom, že Šmíd skutečně zemřel. Ve snaze uniknout se Šmíd nakonec spojí s Frankem, který použitím nadčasových výslechových technik v „gestébé“ stylu z Dražské vynutí přiznání. Když se ovšem u Němcové (Palacký je nepřítomen, neboť odešel na Slavín konzultovat s Karlem Hynkem Máchou, co se tohoto dne „nahoře“ děje) Šmíd s nahrávkou přiznání Dražské dovolává svého znovuoživení, Kubiš pásku zničí – bojí se totiž, že předčasné vyvrácení legendy o mrtvém studentovi by mohlo propukající revoluci zastavit.

I Šmíd však nakonec otočí, když vidí, že Frank by mohl využít situace a nastolit na ďáblickém hřbitově pravý nacistický Ordnung. V tu chvíli se vrací coby deus ex machina Palacký s oznámením, že revoluce již zvítězila a domnělé Šmídovy smrti již není třeba. Živí se vrací mezi živé, mrtvé čeká

transformace družstva ve společenstvo vlastníků a vše končí jako v Čechách tradičně – sborovým zpěvem písně o tom, že jednou (třeba už konečně) budem dál.

Děj *Družstva Ďáblice* Teritoriálního tyjátru rekapituluju důkladně z několika důvodů: jednak aby bylo vidět, že je to svou strukturou opravdu pouze rozměrnější kabaretní skeč, jehož natažení na osmdesát minut se mi jeví jako značně nesoudné; jednak aby vynikla jeho konstrukční překomplikovanost; jednak aby se ozřejmilo, že zde dobrá polovina postav nemá co hrát. Zápletka se týká de facto pouze Kubiše, Franka a Šmída, Palacký a Němcová děj pouze kolorují slovním humorem s historickou tematikou. Nejúčtější roli má Dražská, která je odsouzena (z neznámých důvodů) pouze opakovat tvrzení o Šmídově smrti a typ ořazené blbky ilustrovat vytrvalým komolením cizích slov, kterýžto komediální prostředek je zde vyždímán až na doraz a ještě daleko za něj. Ovšem i Frankova motivace k ovládnutí hřbitovního družstva je nejasná – pokud chápu situaci správně, poskytla mu většina zdejších mrtvých jako organizačně zručnému fachmanovi už své hlasovací právo (včetně „Frau Mašin a Herr Toufara“, což mi přijde jako celkem silná káva) a hřbitovu tak de facto stejně vládne.

Jsou zde nahozena silná a vděčná témata – vztah Kubiše a Franka v duchu „padouch nebo hrdina, vždyť jsme jedna rodina“ nebo Palacký, který navzdory volání „Byli jsme před Rakouskem, budeme i po něm“ řídí vše v apaticky byrokratickém

c. a k. duchu. Nicméně je všechny postupně zadržel obsedantně přímočarý slovní hříčkaření: když jsem se na začátku zasmál Kubišovi, který nad prázdnou basou piv hořkuje, že ho Frank už zase připravil o ležáky, netušil jsem, že mě čeká hodina a čtvrt podobného a slabšího. Ano, i tak bezelstná nabllost jako „depeš mód“ může být vtipná – poprvé, ne potřetí.

Družstvo Ďáblice svým kabaretním laděním, středoškolskými slovními hříčkami, naivizujícím stylem a těžením humoru z pohrávání si se základním historickým vzděláním silně připomíná poetiku Divadla Jára Cimrmana (a správně se za tuto podobnost nijak nestydí). Přijde mi proto škoda, že tvůrci nerozvíjejí i její seminární část – „dramaturgický úvod“ pana Voláka mě totiž baval nesmírně. Mimo jiné proto, že spoléhal spíše na náznak a spiklenecké pomrknutí v důvěře k inteligenci publika. Na rozdíl od inscenace samotné, která často doslovuje či vysvětluje vtipy tam, kde většina už pochopila.

Ano, napsat v recenzi nenáročnou kabaretní hříčku jako hlavní výhradu, že byla neúměrně dlouhá a nebyla moc vtipná, tím si člověk rovnou zadělá na podezření z toho, že je zakyslíkem beze smyslu pro humor. Co už ale. Nezbyvá mi než doufat, že za pár let se se budou úryvky z mé kritiky citovat v úvodu k nějaké povedenější inscenaci Teritoriálního tyjátru.

Jan Šotkovský

Ubrat, prosím!

Družstvo *Ďáblice* Teritoriálního tyjátru je jednou z těch inscenací, které se vypořádávají s otázkami nejnovějších českých dějin a záležitostmi takřka jíc národní povahy (ať už si pod tím představíme cokoliv). Ne náhodou hned v prvních vteřinách vytanou na mysli Cimrmani – vtipný a přesně vyvážený režisérský úvod je pojat zcela v jejich duchu. Ostatně přiznávám, že jsem tento výstup spolkla i s navijákem; po chvíli jsem se dokonce přistihla, že si dělám z přednášky výpisky.

I hra sama se jeví z počátku velice slibně. U jednoho stolu se při schůzce analogické ke schůzi bytového družstva setkává několik významných osobností českých dějin, František Palacký, Božena Němcová a Jan Kubiš (jediný z této trojice, jehož ostatky na Ďáblickém hřbitově skutečně leží). Z „druhé strany“ jim sekunduje další místní nebožtík, K. H. Frank. Do této mizanscény přichází student Martin Šmíd, falešná oběť sametové revoluce, který se svému zařazení mezi umrlce z pochopitelných důvodů brání a pokouší se ho zvrátit. Tolik k základní linii příběhu.

Inszenace je členěná do krátkých gagovitých výstupů s téměř filmovými předěly. Rytmus ovšem záhy začíná drhnout. Herci, zvyklí zřejmě na komornější prostor, na vtipy nesnesitelně tlačí (výjimkou je snad jen K. H. Frank Ondřeje Kavana), čímž představení podle mého rychle upadá do ubíjející monotónnosti. Text hry přetéká slovním humorem a často opravdu nápaditými hříčkami (někdy možná až příliš nápaditými a nedomyšlenými ve všech nuancích – přiznám se, že fór o kuřácích *zakázaných* v hrobě p. Toufara, utýraného příslušníky

StB, mezi jejichž brutální metody patřilo i pálení kůže cigaretami, mi příjemný nebyl), ale stejně jako v případě situačního humoru je každý vtip několikrát obrácen a dovysvětlen, což ho ve výsledku zbytečně oslabuje. Je to škoda, protože se zároveň pracuje s nemalým množstvím kulturních a historických referencí, v nichž inscenátoři věru v divákovu připravenost mají. Trochu víc důvěry v jeho schopnost poznat vtip by inscenaci nepochybně prospělo.

Aby tento tvar fungoval, je nezbytné, aby představení šlapalo jako hodinky – rychle a bez námahy. I tak bych se přimlouvala za kratší stopáž. Poté, co se použité prostředky vyčerpají, má divák ještě spoustu času, aby přemýšlel třeba nad tím, kde inscenace naráží na limity logiky, případně historických faktů. Například proč postavy bez vysvětlení opouští formát bytové schůze, aby se do něj stejně nahodile na konci vrátily. Nebo proč je Martin Šmíd skutečnou postavou s minulostí, k níž se může vrátit, a ne pouhým výplodem fantazie Drahomíry Dražské, případně proč tedy nejsou Martinové Šmídové dva, tak jako byli dva matfyzáci téhož jména. Otázky, na které by divák v ideálním případě vůbec neměl dostat prostor. Stejně tak celek převládá i přesahová témata, která inscenace má, například zřetelnou ukázkou toho, co se stane, když člověk v duchu zásady, že účel světí prostředky, kooperuje se zlem, kterému tak mimoděk umožní vyrůst (nezasáhne-li shůry třeba Palacký). Škoda; myslím, že k chytrému a zároveň zábavnému zážitku nechybí mnoho – něčeho by vlastně stačilo mnohem, mnohem méně.

Jana B. Hniličková

Buchty a třetihory

V osmdesátých letech minulého století dělala moje moravská babička fantastické tvarohové buchty. Vím to naprosto jistě, pamatuji si to. Bylo mi pět a byly to nejlepší buchty na světě. Obrovské, nadýchané, voňavé... promiňte, jde na mě Pavlov. Pamatuji si, jak je potírala peroutkou, vlevo dole a pak i nahoře a také to, že ingredience přidávala od oka bez odměrek a vah. Babička zemřela před čtvrt stoletím a my, neschopní descendenté, máme na buchty pouze vzpomínku. Z paměti opakovaně vytahovanou a opět ukládanou vzpomínku. Několik let nazpátek jsem se rozhodl na tradici navázat a začal intenzivně zkoušet a ladit různé recepty a postupy. Výsledkem jsou buchty, které jsou, řekl bych, vynikající, a ani okolí nad nimi nešetří komplimenty. Ale nejsou to TY buchty. Jsou skvělé, ale jsou zklamáním.

Když poslouchám debaty některých pardálů o divadle, nemůžu se zbavit dojmu, že se ve věku vnímavém najedli divadelních buchet (zdravíme do Volyně?) a vzpomínky jim uvázly naštorc v očích, uších, mozcích a kdo ví kde všude. Jak zpívá kapela Hm...: „A tak marně bloudíš světem, čekáš, že jedna z nich to bude. Však džbán je plný po okraj a vína nepřibude.“

Je přirozené, že čím víc jsme viděli, tím těžší je nás překvapit. Je přirozené, že si vzpomínky idealizujeme a vytváříme si nedostižné ideály. Je logické, že zážitky z věku, kdy bylo všechno obrovské, dramatické a intenzivní, není možné porovnávat jedna ku jedné s těmi pozdějšími. Jako u většiny vášní platí: Zvyšuj dávky a zemři v křoví, nebo se smiř s tím, že ten opojný rauš už nezažiješ, ale ani v jednom případě to nevychytá světu okolo. Jsi to ty, kdo uvázl, kdo hraje ještě člobrdo, když už má věk na sáčky. Za běhu se zkrátka musíme naučit užít si jiné kvality, než které jsme hledali před jednou či dvěma dekádami. Ba co hůř, naučit se nezávidět a nekoukat s despektem na ty, kdo si člobrdo ještě užít umí, a nekazit jim radost.

Jeli jsme onehdá s přáteli Brennerským průmyslem, kolem se zdvíhaly majestátní štítý Alp, kam oko dohlédlo. Upadli jsme v tiché zadumání, načež kamarád pravil: „Takový vrásnění, to už dneska nikdo neumí. Jo, třetihory, to byl svět ještě v pořádku.“ Tož tak.

Jan Duchek

Poslední nakonec, ZUŠ Mladá Boleslav / *Valpuržina noc RAVE*

Lapeny v pasti rauše

Dva androgynní fámulové v černém uklízí prostor. Vzhledem k množství odpadků, které odhazují kolem dokola, a vzhledem k tomu, že na konci příběhu vzniká stejný obraz/půdorys jako před jeho začátkem, můžeme usuzovat, že se to, co vidíme a uvidíme, děje stále a pořád a dokola. Z publika se zvedne mladá žena (Jindra, ale její jméno v inscenaci nezazní), vzdělaná, ale pochybující o tom, že poznala vše, co chce, může a potřebuje. Pokusí se o sebevraždu. Fámulové se jí však ujmou a my poměrně záhy zjistíme, že jsou ve skutečnosti doojedinělý ďábel Mefistofeles. Ten si vymezí prostor pro své rejdy/party a dá Jindře skrze sluchátka okusit potěšení/drogu v podobě uchvacujícího a omamujícího (patrně zoukového) ojemu. Jakmile si ji získá, nabídne jí i potěšení tělesné: k satanovu překoapení si však Jindra vybírá z publika díoku, nikoliv chlapce. Námluvy se díky ďáblově pomoci podaří, a přestože se Markétka (její jméno také v inscenaci nezazní) děsí podivného Jindřina dvoounohseda, nakonec (v darkroomu) podlehne svodům a se zcela zásadním ďábelským zásahem otěhotní. Její kamarádka Marta, za kterou se však vydává jedna polovina satanského dua, ji natolik vystraší trudným osudem svobodných matek (Jindra je tou dobou v moci magických sluchátek), že své dítě utopí a následně se v izolaci pomine. Jindra se Markétku ještě jednou naposledy pokusí vytrhnout jejímu osudu, ale vše je marné. Navíc duo satanášů ji – Jindru – nejen čím dál tím víc svádí k poslechu omamující hudby, ale omezuje její (i Markétčin) životní prostor, až se nakonec ocitnou obě izolovány na vlastní mikroskopické ploše. Markéta z příběhu ďáblovým zásahem zmizí (nejspíš o souladu s urfaustovským ztracením) a Jindře Mefistofely jako východisko podsouvají

sebevraždu. Ona je obelstí, avšak samota a tíha viny je možná horší než smrt.

Tohle shrnutí a částečný výklad děje zhlédnuté inscenace nepišu samoúčelně. Chci si nad ním utříbit myšlenky, které ve mně mladoboleslavská inscenace *Valpuržina noc RAVE* vzbudila. Soubor Poslední nakonec při tamní ZUŠ si jako východisko pro ni zvolil první díl Goethova *Fausta* (v některém z modernějších českých překladů – v kterém, se však odnikud nedozvíme), vypreparovaný na několik klíčových situací setkání Fausta s Mefistofelem, a následně nadbílání, uchvácení a zkázu Markétky. Pro tento příběh ansámbl zvolil modifikovaný název několika kapitol původního dramatu (*Walpurgisnacht*, *Valpuržina noc*), který s výše zmíněnou příběhovou trestí souvisí pramálo a jejím obsahem je Faustovo setkání s rozličnými karikaturami charakterů v díle prvním a mýtickými antickými stvořeními v tom druhém. *Valpuržina noc* (30. dubna) v reálném světě je oslavou kanonizace, resp. translace relikvií svaté Walburgy, benediktinské misionářky a anglosaské princezny, ochránkyně před nemocemi a zlymi silami, vulgo čarodějnicemi. Přídomek *RAVE* pak indikuje dlouhou taneční party s elektronickou hudbou a klubovými drogami. *Vážení, a co teď s tím, že jo*, jak by řekl Jan Císař.

Inscenace je zdánlivě koncipovaná jako tanečně-pohybová a ono *RAVE* v názvu by se tak mohlo jevit zcela na místě. Avšak satanské rejdy se dosti často odehrávají v tichu a klidu a situační řešení mnohdy přesahují pomyslnou čáru činoherních postupů. Ačkoliv tento mix forem a žánrů je poněkud neobvyklý, není pro jevištní provedení problematický. Problematickým se mi jeví zejména dramaturgická

kompozice syžetu, výklad a motivace (v tomto případě i proměny) jednotlivých postav a situací.

Inscenace se především nepouští do filozofických a literárních přesahů Goethova veledíla. Využívá jej jen jako rámec pro svůj vlastní příběh o touhách, pokušení a (nejspíš i) ztracenosti současné mladé generace. Kauzalita situací u JWG je založena na předpokladu, že (u)věříme v dichotomickou existenci Boha a ďábla, a následně relativně volním jednání titulní postavy. Mladoboleslavský kus obě tato východiska nuluje a dává Mefistofelovi do rukou drogu – mimovolní a tedy nedramatický nástroj – proti níž nestojí žádný protiklad: má tak osud obou hrdinů v rukách zcela a bezvýhradně. Je to jen jeho hra s nimi. Otázky navíc vzbuzuje i pouhopouhá logika: i když vezmeme do hry problematiku fluidního genderu, jak může žena počnout dítě ze vztahu s ženou? Je dnes východiskem z nechtěného těhotenství vražda novorozence? Jakou mocí tedy ďáblíci vlastně ovládnou? Jakou hru a proč tedy s Markétkou a Jindrou a někým předtím a někým potom hrají? Byl to všechno jenom rauš, nebo doopravdy?

Z režijně-dramaturgické interpretace se tak stává past, z které nenalézám východisko a inscenační klíč. Vždyť zpráva, že drogy jsou špatné a na rave party můžete nechtěně otěhotnět se sebestředným blbcem, je příliš obecná a abstraktní. A herečky, ať podávají sebelepší výkony, na žádný z výše položených otázek a pochybností odpověď nepřinesou.

Ivo Kristián Kubák

6

93. Jiráskův Hronov

Křehkost faustovského mýtu

Valpuržina noc RAVE svým provedením připomíná estetiku německojazyčného divadla – mj. crossgenderovým obsazením, kombinací principů činoherního a pohybového divadla nebo přizpůsobováním mýtu potřebám vlastní výpovědi.

Faust, respektive Jindra (Eliška Nedvědová) chce z beznaděje spolykat prášky, v čemž mu zabrání, a tím manipulativně vnutí svoji pomoc ďábel, který se tak stává jeho služebníkem, ale i společníkem, jenž nad ním uplatňuje svou moc. Mefisto v podobě dvojtělého démona střídavě temnotu ztělesňuje a střídavě z ní vystupuje se dvěma tvářemi a ve dvou hlasech. Daň za démonovy služby je velká – Mefisto se podobá nenáviděné, a přesto neodmítnutelné droze, která odpojuje mysl od těla a vůči které se nelze vzepřít.

Téměř bez upozorňování jsou původní Faustovy repliky převedeny do ženského rodu a Markétka, obrazně poskvěna během milostného aktu přímo z úst ďábla, nepočala dítě s Jindrou, ale s démonem. Proto později rodí cosi jako malého démona, snad odsouzeného k zániku ještě předtím, než je matkou utopen. Crossgenderové obsazení obvyklé třeba v současném německém divadle je u nás stále menšinový fenomén. Androgynní postava představitelky Jindry vtěluje svým vzezřením a jednáním do postavy Fausta rozměr křehkosti vlastní identity a romantického vztahu dvou dívek.

Mefisto sice plní úkoly zadané Jindrou/Faustem, ale z pohybových choreografií je čitelné, že ne vždy je pánem pohybu opravdu Jindra/Faust. V momentech, kdy ďábel uzná za vhodné, „odpojuje“ Jindru/Fausta od fyzické reality a nasazuje mu sluchátka zakrývajících celé uši. Takové osamocení v něčem připomíná formát *silent disco** nebo *rave***⁷, sluchátka částečně rozdělují prostor myslí a těla a izolují člověka od okolního světa. Mefisto rozhoduje i o rozdělení prostoru – papírovou páskou průběžně vyznačuje území, v němž se smrtelníci právě mohou pohybovat. Potom, co na začátku zdánlivě nevinně pouze oddělí hlediště od jeviště, životní prostor, postupně radikálně dle své vůle dělí a zmenšují. Papírová izolopa nahrazuje neprostupnou stěnu, přes níž dokáže projít pouze ďábel. Původ kuliček zmačkaných zbytků papírové pásky poházených od začátku všude po jevišti se objasňuje v závěru představení, který rozestavením scény nápadně připomíná jeho počátek. Příběh už se odehrál tisíckrát, temnota kolem nemizí, pouze ze sebe znovu vylupuje ten-
týž mýtus.

Prostředky pohybového divadla se možná snesou s popisností psychologicko-realistické kresby, ale v tomto případě mi připadala psychologie na škodu, pakliže totožné informace citlivěji zprostředkoval pohyb.

Pečlivě dodržovanou gramatiku prostoru narušovala proměnlivost zdí stavěných ďábly – někdy se jedná pouze o lid-

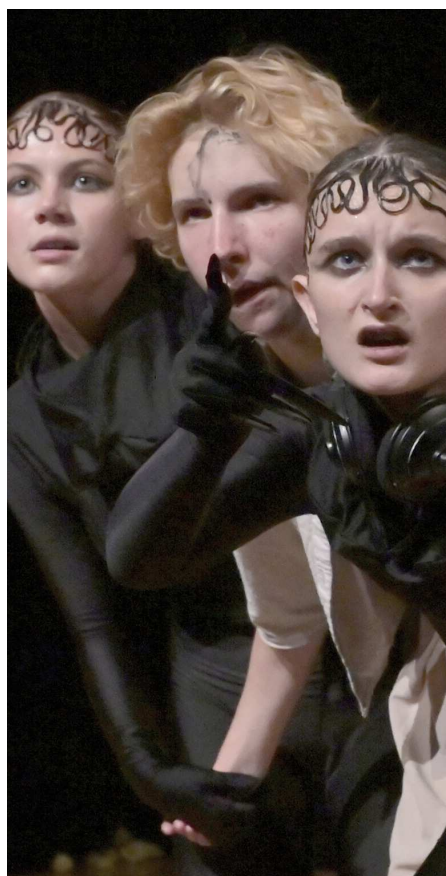
skou nohou nepřekročitelnou hranici vyznačenou na zemi, někdy ale jako by nad ní ještě existovala neviditelná stěna, o kterou se protagonistky pantomimicky opírají. V případě sjednocování bych se sama klonila spíš k variantě nepřekročitelné meze místo doslovné zdi, to už ale nechávám na autorkách.

Dlouhodobě mě baví úvahy, že něčí pohlaví je skoro fuk, a v případě divadla si ani nemyslím, že je to nutně úvaha generační. Není třeba explicitně stanovovat, jakého jsou Faust a Mefistofeles rodu. Využívají svých individuálních charakteristik k tomu, aby z materiálu vlastního těla a jeho dispozic herecky ztvárnily lidskou nebo nadpřirozenou bytost. A o to přece jde, a kde jinde než v amatérském divadle vyzdvihnout, že není potřeba stylizovat se do něčího zadání, ale spíš vycházet ze sebe jako z konkrétní danosti. Autenticita, které prostřednictvím sebe sama dokázal soubor Poslední nakonec ze ZUŠ Mladá Boleslav dosáhnout, byla okouzlující.

Johana Jurášová

/* Tzv. tichá diskotéka – tanečně hudební produkce, kdy každý v sále dostane vlastní sluchátka, na nichž si může naladit svůj kanál (typicky jeden ze tří). Tanečníci se tak dělí do několika skupin podle toho, na jakou hudbu tančí, přesto tvoří jednu skupinu pohybující se do různých rytmů.

/** Taneční zábavy s rychlou a hlasitou elektronickou hudbou, kde se trochu společně a trochu samostatně zmítají těla tanečníků ovládaných převážně hudebními porvy.

K ravu jsme se dostaly přes to, jak je to celý nechutný

Rozhovor se souborem Poslední nakonec jsem vedla velmi krátce po představení. Eliška, Věra, Alice a Kateřina se vlastně jenom převlékly, protože jeviště v tu chvíli vyklízeli sbor mladých mužů.

Vy si s sebou na přehlídky vozíte vlastní technický tým?

Věra: My jsme chtěly, aby se kluci jeli taky podívat. Jsou ze soboteckého souboru, tak jsme si je vzaly s sebou.

Eliška: Jinak máme jen zvukaře Pepíčka, ten jezdí vždycky.

K tomu vám ze srdce gratuluju. A teď vážně – proč Faust?

Eliška: Dva roky zpátky jsme v souboru zbyly tři a přemýšlely jsme, co budeme hrát. Tak jsme si vybraly *Fausta*, protože to je ideální hra pro tři. (*smích*) Napadl Alici a my jsme se ho chytily a nepustily. I když Lada říkala nenene, protože měla pocit, že nemáme kluka, což byl správný pocit. Měla problém s tím, jak to vyřešit. A pak jsme to vyřešily.

Pracujete s různými faustovskými překlady, jak jste k tomuhle rozhodnutí došly?

Eliška: Výchozí pro nás byl překlad Radka Malýho, ale tím, že to je překlad udělanej na klíč pro Národní divadlo, jsou tam nějaké věci jinak, než my jsme potřebovaly. Ty jsme hledaly v ostatních překladech.

Alice: U Markétčiny komůrky jsem si v tom, co jsme tam měly původně, říkala, že tam Markétka zní strašně hloupě. Tak jsem si vybrala něco jinýho. Bylo to i o tom, co se nám dobře říká.

Vrtá mi hlavou, jak jste přišly k rave parties...

Kateřina: Původně jsme celého *Fausta* chtěly převést to budoucnosti, což za mě bylo pitomé. K ravu jsme se dostaly přes to, jak je to celý nechutný.

Eliška: Šly jsme do toho s tím, že chceme, aby to bylo pohybové divadlo. Pro spoustu situací jsme našly taneční zkratky. Potom nám celý téma rave party přišlo odpovídající prostředí, kde se nachází Faust.

Vaše inscenace je dost otevřený tvar, který nabízí množství interpretací. Zaskočil vás nějaký výklad?

Alice: Já tam porodím nehet a spousta lidí si myslí, že je to třeba střešní taška nebo lopatka. Lidem to přijde nepochopitelný.

Eliška: Nebo jakto, že dvě ženy mají dítě...

Věra: ... nebo sex.

Eliška: Nás v tvůrčím procesu nikdy nenapadlo, jak obří problém je, že změníme pohlaví hlavního hrdiny. Spousta lidí to není schopná skousnout.

Věra: Pak se hledají alternativní konce, třeba že Markétka má dítě s vesničanem.

Kateřina Prášilová

Brambůrky, Most / *Kolik nám zbejvá?*

MOSTECKÁ BRASTETIKA S VŮNÍ PROSECCA

Náhled do životů herců není na českých jevištích úplně běžným jevem. Mostecké Brambůrky s podobnou osobní introspekcí však přicházejí již podruhé v řadě. Pro-pocená tílka s koláči sledovanosti ovšem tentokrát nahradily otlučené duše aktérů inscenace. Jeden z nich Pavel Skála odpověděl na dotěrné dotazy redaktora Zpravodaje.

Nakolik je vaše představení dokument a nakolik fikce?

Všechno, co hrajeme, je pravdivé. Všechno se stalo. V inscenaci není nic, co bychom si vymysleli. Všichni jsme v té době měli vážné problémy. Bára například procházela vážnými zdravotními komplikacemi, které jsou dnes naštěstí částečně vyřešeny. Anička se z problémů tuším také dostala. Bohužel s námi nehraje Lejča, která v době, kdy jsme inscenaci stavěli, ještě své problémy neměla zpracované. Všechno, co jsi dnes viděl, se reálně stalo. Měli jsme volné peníze, které nám v problémech moc nepomohly, ale byl to bezvadný zážitek.

Celou dobu jsem přemýšlel o tom, kdy se na scéně objeví pátý člověk k páté skleničce...

Nešlo nám o to, abychom dělali terapii. V tom smyslu, že bychom řešili každý již zmíněné problémy. Šlo nám o divadlo jako takové. Zajímalo nás, zda jde na jevišti zdokumentovat podobný zážitek. Stejně jako jsme popisovali v inscenaci *Coičme v rytmu* své fyzické dispozice a indispozice, v představení *Kolik nám zbejvá* jsme se ocitli v určité psychické rovině.

Jak jsi řekl, je to již druhé podobné představení. Tvoříte nový žánr? Co bude dál?

Někdo na Přemostění mluvil o tomto druhu představení jako o seriálu našich životů a pojmenoval naše inscenace Brastetikou.

Brastetikou?

Brambůrkovou estetikou. Je to o tom, že hledáme čistotu a ryzost sdělení. Chceme sdělovat to, co skutečně jsme. Baví nás to hledat. Uvidíme, pokud budeme hledat dál, jak se to vyvrbí. Anička jede na rok do Ameriky, my s Bárou a Lejšou budeme dělat pohádku. Uvidíme. Na druhou stranu nás hledání pravdy o našich životech baví. Každý z nás se každý den setkává se spoustou problémů. Už

Brambůrky „on the road“

Mostecký soubor Brambůrky využívá ve svých inscenacích jednoduchých, nicméně o to působivějších výrazových prostředků. Jejich projekty balancují na hraně reálných osobních zážitků a jejich uměleckého zpracování. Nadsázka, kterou bychom přisuzovali sofistikovaným, intelektuálněji založeným souborům, v tomto případě není překvapivě tak daleka od pravdy, jak by se mohlo zdát. Tahle parta se prostě svolává způsobem „Pavel napsal Báře, Bára Lejšce, Lejška Aničce a Anička Lúce“, a tvoření, společný brainstorming, ale zároveň jakýsi sensestorming, jim pomáhá překonávat mnohé z toho, co je ve skutečném životě mimo divadlo trápí. Zkrátka posun do roviny divadelní a sdílení s diváky má – alespoň do jisté míry – léčivý efekt. Ovšem tím, že jsou schopni a ochotni se s diváky podělit o své bezprostřední názory a sdělit mezi řádky mnohé ze svých životních příběhů, přináší na amatérskou divadelní scénu něco velmi opravdového, a svým způsobem výjimečného.

Dotýkají se někdy spíše mimochodem obecnějších problémů, které řeší nejen oni. Pravda, mnohdy jinak a trochu bláznivěji, ale i zaujatěji než generace jejich rodičů. Zatímco předchozí projekt *Coičme v rytmu* se vyrovnával s vlastní identitou a tělesností včetně bodyshamingu, inscenace *Kolik nám zbejvá?* už v samotném názvu nabízí možnost nejrozumnějších výkladů a významů. Samozřejmě, nejprve si automaticky spojíme název s obnosem peněz, který mají k dispozici a který se rozhodli během víkendu v podstatě nesmyslně utratit. V druhém řadu ovšem jde informace, že tento bláznivý výlet do teritoria luxusu podniká čtveřice (pětice) přátel z důvodů řekněme léčebných, totiž aby zapomněli alespoň na chvíli na trable, které jim komplikují život. No, a s tím bezpochyby souvisí i nejčernější představa, týkající se konečnosti

života a strachu s tím spojeným (zkrátka, člověk nikdy neví, co a kdy ho potká).

Z tohoto chumlu tedy vyvstává příběh jedné cesty (jednou ze sedmi základních zápletek VŠECH PŘÍBĚHŮ je právě motiv cesty, nejen fyzické, ale i mentální cesty k sobě samému). Byť se jedná o příběh stylizovaný, je založený na reálném základě. O přepychu mariánskolázeňského hotelu Falkensteiner se můžeme přesvědčit přinejmenším na webu. Sklony k tomu vyzkoušet si alespoň jednou, jak chutná posh život, koneckonců zažil patrně každý z nás. A jaké jsou znaky přepychu pro tuhle skupinku? Zářivý módní nápoj Aperol Spritz, noc v apartmá, nůl snídaně s oslňující nabídkou dobrot, oběd do pokoje, wellness spa a vyhřívaný bazén, a v neposlední řadě život on the road, tedy „s sebou jenom občanky a víno“. A to víno, prosecco, samozřejmě musí být skutečné, jako vyzývavá připomínka autenticity. I když se vše odehrává jen na divadle.

Tím, že je základem inscenace reálný zážitek, působí autenticky i další aspekty. Tedy bolest v různých podobách. Ať už jde o to, že Pavel Skála zahrál během jednoho odpoledne tři představení se zlomenou nohou, či o přetrvávající individuální psychické bolesti spojené se zdravím či rodinnými problémy. V jednoduché, upřímné zpovědi, která snad chvílemi působí naivně či trochu neuměle, je tak obrovská síla, která se diváků dotýká. Protože poukazuje nejen na osobní problémy jednotlivců, ale – jakoby mimochodem – se dotýká mnohých vážných témat, která hýbou světem.

Jana Soprová

8

93. Jiráskův Hronov

Brambůrky nepláčou nad rozlitym mlékem, ale lehají si do něj

Čtyři přátelé, společný rituál, pomeranč, Aperol, prosecco. Vyrazit na výlet a zapomenout na všechno? Náhodně, trochu na punk, bez plánu, ale všichni mají problémy, tak proč od nich neutéct. Aspoň na chvíli. Spolu. Může se stát cokoli, na všechno řekneme ano. Čtyři přátelé. Tak proč těch drinků dělájí na začátku pět?*

Mnohohlasé vyprávění v minulém čase účinkující kombinují s přehráváním situací a průběžně ilustrují drobnou hereckou akci. Zůstávají na sebe napojení – vlastně místy podléhám dojmům, že jsou více napojeni vzájemně na sebe než na publikum. Každý z nich něčeho lituje a společně přináší zprávu o krátkém útěku od všech problémů a o malých radostech, které si člověk může dovolit jenom tak, protože se mu zachce. Dávají publiku pocítit fascinaci dobrodružstvím, pohánění představou o překračování některých hranic a zažívání něčeho, co ještě nezkusili. Ke spolubytí, které se jim povedlo zažít, chtějí prostřednictvím své inscenace na chvíli přizvat i ostatní. Každý si s sebou na výlet veze i vlastní problém z normálního života a publikum se tak na chvíli stává svědkem intimních zpovědí. Jejich upřímnost akcentuje fakt, že příběh je opravdu jejich – tři performerky a jeden performer vstupují autenticky do svých rolí, kdy pro sebe a pro nás hrají sebe sama.

K vyprávění přibírají nás, posluchače, civilním adresováním rovnou do publika a občasnou lehkou interakcí. Prezentují dokument svých zážitků, jako by nám ukazovali fotky z dovolené. I přes jednoznačnost sdělení jako by část obsahu zůstávala určena pouze pro samy účinkující. Něco zůstává v rovině nedořečeného, něco v rovině kolektivního rituálu, který náleží jenom jim. Pátá sklenička ni-

kdy nevypitého drinku tak snad znamená někoho, kdo zmizel, kdo nemohl jet s nimi, nebo kdo jim všem schází.

Rozvernou a místy dojemnou dokumentární výpověď se prolíná interní humor a metafora prosecco-aperolového rituálu. Po kolektivním namíchání drinku Aperol Spritz někdo (asi Pavel) vytasí nápad na jednodenní výpravu do neznáma. Místo svačiny každý dostane lahev prosecca. I přes to, co všechno si po cestě dovolí (od porno časopisů přes wellness po kečup v zavařovačce), sledujeme paradoxně neúspěšnou snahu lahve otevřít. Po všech zážitcích přichází nepříjemný moment, kdy je potřeba vrátit se domů. Performerky společně své lahve otevrou, slíjí do jednoho obřího drinku, který obřadně hodí na zem. Nepláčou nad rozlitym mlékem, ale sami ho rozlévají a lehají si do něj.

Představuji si, jak by pohlednice vypadala, kdyby si to celé vymysleli. Přeháněli by? Dokázali bychom jim uvěřit fikci o společném možná? Líbilo by se mi, kdyby před nás místo dokumentárního kousku kolektiv stavěl ještě větší počtu svojí kreativitě. Z historky „copak jsme to zažili“ by se vyklubalo „co bychom mohli zažít“. Jeli by limuzínou? Našla by Bára dalších třicet tisíc v záchodě? Byla by tam s nimi Lea? Nevím. Bavilo by mě, kdyby mě vzali s sebou o kus dál. Protože pak by ten příběh mohl být ještě o trochu víc jejich. Klidně na hranice uvěřitelnosti.

Johana Jurášová

/ * Mezi představením a dopsáním článku jsem potkala členy souboru a dozvěděla se odpověď na otázku. Pro účely psaní recenze bylo předstíráno, že odpověď je autorce článku stále neznámá.

u *Coičme v rytme* nám pomohlo, že jsme mezi sebou problematiku diskutovali a zpracovávali. Nikdy jsme to nevnímali jako terapii, ale zároveň to pro nás byla možnost ukázat, že naše problémy existují a není problém o nich mluvit.

Terapie to není, ale pomáhá vám to...

Je to díky několika aspektům. Jsme výborní kamarádi, zažíváme společně spoustu věcí, snažíme se navzájem si pomáhat, na problémy se snažíme nahlížet jinak a hledáme rovinu určitého očištění. Diskutujeme spolu. Jde vlastně o běžné problémy.

Napadlo mě, zda by nebylo zajímavé zpracovat vaši inscenaci jako rozhlasovou hru.

Myslím si, že by to nešlo. Přítomnost herců na jevišti je v této inscenaci podle mě nezbytná. Představení je sice hodně narativní, v mnoha ohledech se může zdát divadelně velmi jednoduché, ale text sám o sobě by fungovat nemohl. Inscenace je o přítomnosti. O tom, že ten příběh znovu prožíváme na jevišti. Všednost zážitků a problémů, pokud je sdílená, je umocněná.

Nedá mi to a zeptám se. Kolik prosecca vypijete za jedno představení?

Na Hronově? Já vypiji tři lahve za všechna tři představení. Lucie a Anička taky, Bára nemůže pít, proto to pijeme od ní.

Neutrpi tím poslední představení?

Máme trochu času střízlivět mezi představeními. Věřím tomu, že v určitých ohledech bude to poslední dokonce uvolněnější. Když jsem mluvil o sdílení zážitku, měl jsem na mysli i tuhle situaci. Představení bude jiné než obvykle, ale myslím, že neutrpí. Možná bude dokonce autentičtější.

Honza Šoácha

Stereotypů máme daleko víc o sobě samých

O inspirativní inscenaci, jejíž název již vyplytl na českých i slovenských festivalech tolik inkoustu, že není třeba světovou populaci sepií dále ohrožovat, jsem si v dešti pod stromem před začátkem večerního představení popovídal s uměleckým šéfem královéhradeckého DRAKu a spolurežisérem inscenace Jakubem Vašíčkem.

Jak se dal DRAK dohromady s Bratislavským bábkovým divadlem?

Za to vlastně může Jazmína Píktorová. Když roku 2019 nastoupila do angažmá v DRAKu, její první premiéra byla *Cesta* – a podívat se přijela její maminka Katarína Aulitisová, která se krátce předtím stala uměleckou šéfkou BBD. Na té premiéře jsme si povíдали a řekli si, že bychom mohli udělat nějakou koprodukcí. A pak už bylo blízko k myšlence, že by to mohlo být za čtyři roky k výročí rozpadu.

Ta inscenace má dva autory, Petera Galdíka a Tomáše Jarkovského, a dva režiséry – tebe a Šimona Spišáka. Jak to fungovalo? Jak se režíruje ve dvou? Byla ta inscenace nějak rozparcelovaná, třeba že bys ty režíroval scény zbojníků a Šimon toho Ladu?

Ne, to vůbec ne. Pracovali jsme nějak společně. Vždycky jsme si ráno sedli a přemýšleli, co budeme dělat – neměli jsme zrovna moc systém. To se týkalo spíš textu: Peto se soustředil na ty slovenské věci, on zná všechny ty básně, co my neznáme, a umí maďarsky, což se taky hodí, kdežto ty české části jsou hodně Tomášovy.

Když jste hráli na Chrudimi, zazněl názor, že ta inscenace trochu podporuje stereotypy, skrze něž vnímají Češi Slováky a Slováci Čechy. Z toho, co říkáš, to ale spíš působí, že si to každý psal sám o sobě.

My jsme si ty stereotypy pojmenovali – je to o nich záměrně. Stereotypů o druhé straně máme jenom pár, ale těch o sobě máme daleko víc, takže bych řekl, že jsme si tam každý národ dodal sám sobě. Nebo možná my Češi, vzhledem k tomu, jací jsme, jsme dodávali sobě i Slovákům.

Ta inscenace tematizuje rozpad společného státu – co pro tebe osobně rozpad Československa znamená? Máš k tomu nějakou osobní vazbu?

Mám. Já jsem z tvůrčího týmu jediný, kdo k tomu roku 1993 nějaký vztah má, ostatním bylo tak pět nebo šest, kdežto mně bylo třináct. Bylo mi to nějak hrozně líto, vyrstl jsem v tom, že jsme bratia so Slovákmi. Taký jsem pak koukal na hokejové mistrovství bez Slováků a to byl taky smutek. To byli takoví hráči!

DRAK už je na Hronově za poslední roky poněkoliikáté, publikum tu máte dost nadšené. Můžeme doufat, že se tu za rok zase potkáme? A co vás v příští sezoně čeká?

Já doufám, že potkáme! Když bude mít Hronov zájem, my rádi přijedeme. My chystáme s Tomášem na podzim *Sedmero krkauců*, potom dělá Jirka Ondra batolecí inscenaci – to je pro mě velké tajemství, tomu vůbec nerozumím – a pak děláme *Válku světů*, ale pohledem té rozhlasové mystifikační inscenace, kterou dělal Orson Welles.

Michal Zahálka

O česko-slovenském a slovensko-českém sdílení a dělení

„České loutkářství se od 1. prosince 2016 ocitlo na seznamu nemotného dědictví UNESCO... Podle Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu v Česku nyní působí největší profesionálních loutkových divadel, stovka nezávislých skupin a dalších 300 amatérských.“ To je oficiální zpráva, kterou lze najít na webu. Mám v čerstvé paměti vyhlášení tohoto triumfu na Loutkářské Chrudimi, kdy se nás tak trochu dotklo, že Slováci byli jmenováni na prvním místě. No, Zapsaný spolek českých a slovenských loutkářů – což je součást delšího názvu společné inscenace hradeckého divadla DRAK a Bratislavského bábkového divadla, tedy *Zapsaný spolek českých a slovenských loutkářů uvádí: Kašpárek a Zbojník* – posunul Čechy na místo první. A tak to dozajista má být, protože jsme prostě větší! A máme leccaké ceny, že?!

Kromě toho, že inscenace kombinující loutkářské a činoherní herectví, kterou textem opatřil Peter Galdík a Tomáš Jarkovský a na režii se podíleli Šimon Spišák a Jakub Vašíček, ukazuje skutečné loutkářské mistrovství (projevující se především v drobných detailech) a rozmanitost loutek především tradičního rázu, je tu samozřejmě mnohé navíc. A mohou se bavit jak děti (pro diváky od deseti let), tak dospělí. Inscenace je totiž kromě připomínky společného vstupu do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO věnována méně slavné kapitole společných česko-slovenských či slovensko-českých dějin, totiž rozpadu pracně vybudované Republiky československé.

Chytrým způsobem, v němž jsou zakomponovány i hádanky a odkazy z dějin našeho loutkářství, pou-

kazuje prostřednictvím dvou hrdinů, českého Kašpárka a slovenského Jura Jánošíka, na všemožné nešvary národních povah a možná i podstatu problému někdejšího soužití v jedné republice. Není to ovšem urážlivé, i když je to dosti ostré a trefné. Proti slovenskému sklonu k patosu a až nesnesitelně romantické rétorice je tu poukazováno na český sklon k selankovitosti, a zároveň i k jisté „vyčůranosti“ (nebo raději chytráctví?). Nicméně jak se ukazuje, obě národnosti se mohou vhodně doplňovat, Janoškovská revolucionářská zbrkllost a tlačení na pilu je vyvažována Kašpárkovou vynalézavostí, vtipkováním, popichováním a schopností nenásilnou cestou na nepříteli vyzrát.

Samozejmě: tím, že inscenace je určena (prvořadě?) dětem a mládeži, dochází tu k některým zjednodušením a nápodobám. Týká se to třeba mluvy: hraje se v češtině, slovenštině i českoslovenštině, a dokonce i maďarštině. Nápis nad oponou loutkového divadla LOUTKÁŘI SEBE napovídá hned několikrát: jako nápis připomínající oponu Národního divadla, dvojazyčnost obou národů, ale i kudy povede „hranice dělení“. Pokud budeme doplňkový program Jiráskova Hronova vnímat především jako inspiraci pro amatéry, pak je toto představení trefou do černého. A to hned v několika aspektech – ať už jde o chytrý, nepravoplanový humor, originální zpracování historických témat, či samotné herectví, které velmi dovedně kombinuje nejrozličnější styly a žánry.

Jana Soprová

10

93. Jiráskův Hronov

Nic není špatně

Říká o sobě, že má diagnostikovaný syndrom hyperaktivity. Snad i díky tomu dokáže existovat na stejné energetické úrovni jako děti, které má svěřeny do péče ve svém hronovském dramátku. Oksana Xénie Kaplanová tvrdí a v rozhovoru dokazuje, že děti jsou hrdinové častěji než dospělí. Seminář CH zde na Hronově tak naplňuje myšlenku lektorky pod názvem Cesta hrdinů. Více v následujícím rozhovoru.

Napadlo mě, že by si leckdo mohl myslet, že vaše činnost na Hronově je vlastně babysitting...

Náš seminář Cesta hrdinů rozhodně není o hlídání dětí. Naše skupina sice nemá za cíl mít na konci týdne hotovou inscenaci, ale cílů je i tak víc než dost. Jsou spojené s dramatickou výchovou. Seminář jsem koncipovala storytellingově a také velmi improvizčně. Jak storytelling, tak improvizace mě hodně baví. Zároveň bych chtěla, aby děti pochopily, jakým způsobem fungují příběhy. Aby věděly, že za každou inscenaci, kterou vidí v divadle, je příběh, který má nějaké zákonitosti a pravidla, která by se měla dodržovat. O babysittingu se tedy rozhodně nejedná.

Jak došlo k tomu, že máte děti od deseti do patnácti let?

Je to vlastně logické rozdělení dětského semináře z loňského roku, který jsme vedly s Evou Sukovou. Loni se nám stalo, že seminář navštěvovalo hodně dětí a jejich věkové rozpětí bylo od čtyř do třinácti let. Shodly jsme se na tom, že je to moc. Starší děti víc toužily po ucelenější práci, kdežto ty mladší si chtěly především hrát. U mladších dětí jsou prostě jiné cíle než u těch starších. Došlo tedy k rozdělení jednoho semináře na dva, které kopíruje první a druhý stupeň základní školy.

Jakým způsobem zapojujete děti do vašich aktivit?

Děti nemají příliš mnoho šancí vydechnout. Za čtyři a půl hodiny měly pouze jednu zhruba desetimínutovou přestávku. Mají spoustu energie. Na rozdíl od dospělých, kteří kolikrát už po hodině zoufale koukají na hodinky, kdy bude přestávka, mají děti raději neustálou činnost.

Děti mají dost energie. A co vy?

Já mám diagnostikované ADHD, takže stíhám s nimi. Vždy, když vedu nějaký seminář nebo delší táborové celky, snažím se naše činnosti naplnit tak, aby bavily děti i mě. Stejně jako děti potřebují hodně podnětů. Každý náš den má určitý cíl a další den navazujeme na předchozí zkušenost. Včera jsme například probírali a učili se, jak se tvoří příběhy. Dnes jsme na to navazovali cestou

hrdinů. Co všechno potkává hrdina na své cestě. Zítra navážeme dalšími aktivitami.

Co si mám představit pod slovním spojením Cesta hrdinů?

Dětem jsem hned na začátku řekla, že Cesta hrdinů je jejich cesta, tady na Hronově. Oni jsou hrdinové našeho semináře. Každé z dětí obdrželo skicák, ve kterém si tvoří celý týden deník. Mají různá zadání i po semináři. Učitelka ve mně se nezapře, takže dávám domácí úkoly. Myslím si, že je důležité, aby děti neztratily zájem o seminář. Cesta hrdinů je tak jejich cesta hledání toho, co všechno jsou schopny zvládnout, co všechno si osvojí. Je to určitý experiment.

Jsou děti hrdinové?

Jsou! Už proto, že to zvládají s námi dospělými. Často snesou víc, než si myslíme. Kolikrát mě překvapí, co unesou a co zvládnou. My dospělí máme často pocit, že děti jenom chodí do školy a mají doma nějaké povinnosti, které ne vždy plní. Když však občas zjistíte, v jakých podmínkách vyrůstají, s čím se musejí poprat, zjistíte, že jsou největší hrdinové. Nemají žádné předchozí zkušenosti, nemají moc na čem stavět. V podstatě vycházejí z učení se tady a teď.

Snažíte se podporovat jejich sebevědomí a sebe prezentaci?

Mám jedno zásadní pravidlo, které uplatňuji obecně: Nic není špatně! Učím děti, že se nemají omlouvat, když mají pocit, že se jim něco nepovedlo. Kolikrát mají nápady, které by mě nikdy nenapadly. Snažím se je tedy povzbuzovat, aby se nebály. Zrovna dnes jsme tvořily příběh a holky za mnou přišly s tím, že si nejsou jisté, zda to dělají správně. Měly strach, že něco dělají špatně. Podívaly jsme se na to spolu a já zjistila, že je to skvělé. Vysvětlila jsem jim, že se nemají čeho bát. I kdyby to nebylo takové, jak si to nastavily v hlavě, neznamená to automaticky, že je to špatně.

Máte už nějaké společné zážitky?

Spoustu! Včera bylo ještě pouze sedm seminaristů a já zjistila, že je to sedm holek. V dramátku v Lounech mám docela dost chlapců a jsem tedy zvyklá na vyváženost kluků a holek. A najednou mám, jak jsem to nazvala, holčičí kapelu. Říkala jsem, jak je to super, a jedna holka se na mě podívala a říká: „No počkej, ale já jsem si nepřivezla malovátka!“ Odpověděla jsem, že s tím něco uděláme. Snad k tomu nedojde. Také jsem si říkala, že s děvčaty budeme řešit jemná témata a uvidíme, co z toho vzejde. Těchto sedm úžasných holčiček včera vytvořilo dva naprosto perfektní příběhy, kde všichni dost drasticky zemřeli. Byla v tom bratrovražda, milenkovražda, umírajícím vytékala střeva a všude byla spousta krve. Koukala jsem na to a říkala si: „Jo! Roztomilé holčičky!“ Bylo to super! Mělo to nápad a všechno, co k dobrému příběhu patří. Očekávala jsem princezny a takhle to dopadlo.

Jak se k sobě chovají?

Myslím, že si sedly. Příkládám to také tomu, že jde především o děti divadelníků. Je to hodně poznat. Ne všichni chodí do dramátku, myslím, že polovina, ale stejně je vidět, že vyrůstají v divadelním prostředí. Když se o něčem bavíme, oni to naprosto chápou.

Co byste poradila rodičům, kteří chtějí podporovat kreativitu svých dětí i mimo váš seminář?

Nejde jen o dramatickou výchovu. Základní umělecké školy nabízejí mnoho směrů uměleckého vzdělávání. Je skvělé, když rodiče posílají své dítě na nějaký nástroj. Nemusí z nich být virtuózy, ale pár let flétny a základní hudební průprava je hodně důležitá pro citění rytmu. Pro spoustu dětí funguje jako uklidňující faktor výtvarná výchova. Mnoho dětí má svůj uzavřený svět a čistý list papíru je pro ně prostor, kde se mohou věnovat jen výkresu. Dětem, které často vypadají, že nikoho jiného nepotřebují, umělecké vyjádření prospívá. Je to pro ně jazyk, kterým se mohou vyjádřit. Jazyk, kterým mohou mluvit. Mám například v ZUŠ holčičku, která má svůj svět. Když máme běžnou výuku, moc se s nikým nebaví a žije si sama pro sebe. Když však má s dětmi cokoli hrát, je jedním z nejvíc funkčních elementů. A ostatní děti to vědí. Je pojitkem mezi všemi.

Existuje rozdíl v práci s dětmi na ZUŠ a zde na Hronově?

Rozdíl je především v časové dotaci. Tady na sebe máme víc času. Je velmi příjemné, že náš seminář nemá jako cíl nějaký oficiální výstup. Takový tlak naštěstí neexistuje. Experimentujeme s tím, co nás baví a snažíme se všechno co nejvíce probádat. Ale v ZUŠ vlastně postupují stejně. Nikdy nenutím děti, aby na konci naší práce bylo představení. Nenutím děti dělat věci, ve kterých se necítí komfortně. Cílem uměleckého vzdělávání není výkon. To je zásadní. Neděláme sport.

Honza Šoácha

Vektor prohlubování

Rozhovor s lektory Pavlem Skálou a Janem Mrázkem.

Tento veskrze přátelský rozhovor probíhal v atmosféře cinkání přborů, rachotění spotřebičů, nijak odvážného míchání milkshaků a hlasitého mlaskání s hovorováním někdejšího osazenstva jedné ze stále ještě otevřených bašt – Fifties.

S Pavlem a Honzou se známe léta, dokonce jsem jejich první ročník semináře PRO (PROces a PROdukt) absolvoval. Tuším, že nám tehdy dávali i něco jako vysvědčení. V životopise to ale (zatím) nemám. Není proto divu, že již krátce po začátku našeho rozjímání v cholesterolové atmosféře se konverzace stočila někam úplně jinam. Jedna z mých náročně obecných otázek totiž zapřičinila únik do mnohovesmíru divadelní filozofie, v níž jsme stihli probrat například: pervitin (divadelní metafora samozřejmě!), vnitřního kritika, hodnocení divadla a fenomén přehlídek, přístupy ke kritikám – a nakonec i to, že k semináři existoval textový dokument s přípravami.

A z těchto šuplíčků, které završuje všeobíhající dramaticko-teatrologické termiště, se pokusím vybrat skromný digest. Samozřejmě se zachováním myslitelského oparu, o jehož většinu jste bohužel či bohudík (nevhodně škrtněte) ochuzeni. Myslím, že lepší rozhovor si kluci k pátému výročí snad ani nemohli přát. Vážně, ale s humorem!

Pojďme zlehka. Pokolikáté Hronov a v jakých rolích jste se tu už ocitli?

JM: Nějak mi padlo do hlavy číslo patnáct. Nevím, jestli je to možný. Seminarista, herec, redaktor, lektor a pouliční muzikant.

PS: Po dvacátý. Za sebou! Učitel, režisér, lektor, herec, seminarista, partner a manžel, kamarád i nepřítel. A nově také invalida.

Blíží se vám finále tříletého kurzu. Ten se ale koná vlastně už popáté. Jaká byla původní geneze?

PS: Zavolał mi Honza Julínek, jestli bych nechtěl vést seminář. A já jsem zavolał zase Honzovi Mráz-

kovi, že bych do toho šel, ale že to nechci dělat sám. A tak jsme se začali bavit o tom, že bychom to koncipovali jako povídání (si) o procesu a produktu. A pak přišel znova Honza Julínek, že by to upgradoval na víceletý kurz.

Tušili jste, že by povídání mohlo vydat na tříletý proces, z nějž vzejde produkt?

JM: To mě nenapadlo, ačkoliv první dva semináře k tomu vybízely. Byly velmi vydařené a vytvořily hezkou komunitu. Ale z návrhu na tříletý seminář jsem byl překvapený.

PS: Já si myslím, že je to prostě zajímavý, no.

Dobře, tak jinak. Vsadili jste mj. na oblibu předchozích ročníků?

PS: Já nevím, jestli to bylo oblíbený. Já si myslím, že jsme na tom semináři strávili celý Hronov – odpoledne, dopoledne i rána – a pořád se bavili o tom, co jako budeme dělat. A ten tříletý byl, alespoň pro mě, nějaký posunutí zase dál. Byla to výzva, měli jsme jako lektori co ohledávat.

JM: To, co to navíc posouvá dál, jsou hlavně další lektori, co s náma v těch třech letech byli – Anna Hrnecková, Filip Karda a Pavel Zajíček. Já to vnímám tak, že jdeme pořád do hloubky. Ty první běhy mi ohraničují téma, který řešíme, a tady jdeme akorát hlouběji a hlouběji – a vždycky se dá jít hlouběji a hlouběji. A k té hloubce dopomáhají i další lidi, kteří doplňují naše pohledy na věc.

Změnil se za ta léta váš přístup k problematice procesu a produktu?

PS: Pro mě divadlo rozhodně získalo jinou hodnotu a čím dál víc je o procesu a hledání. O bytí a hledání pravdy na jevišti i mimo něj. Změnilo se to tak, že řemeslo je sice fajn, ale zároveň tu musí být i vnitřní radost. Chci mít radost z té přítomnosti a hlavně autentičnosti. Je to kouzlo setkání: já s hercem, postava s postavou a postava s divákem. A to je pro mě svátek – jak by řekla paní Pilátová.

JM: To napsal Grotowski.

PS: Ano, New Jersey Grotowski.

JM: No, u mě to má takovej vektor prohlubová-

ní se. Takže i když nejdu ke konkrétní divadelní podobě, tak i tehdy může být přítomný myšlení, který nesměřuje k produktu jako k tvaru, ale k vytvoření atmosféry, dovednosti. Když jsme začínali, tak jsem věřil, že metodická příprava je nezbytná, aby proces dobře probíhal. Postupně jsem zjistil, že důležitější je být přítomnej jako pozorovatel, kterej vnímá a připravuje prostředí, aby se něco mohlo dít.

PS: Pořád je to divadlo. Ten produkt je vždycky přítomnej.

JM: Mně se líbí to slovo setkání. Jde o určitý komponenty v jednom prostoru a jednom čase a něco se tam odehrává a mě baví pečovat o to, aby to bylo průchozí.

Takže je to – laicky řečeno – proces, který se v určité konstelaci a za určitých podmínek může stát produktem?

PS: No, je to jakoby zážitek.

JM: A jako produkt to můžeš pojmenovat až zpětně. Divadlo se mění stejně jako svět.

A svět se mění k tomu, že daleko víc prostoru dáváme našim potřebám. Tomu, že máme potřeby odlišný než nakazujou určitá kritéria. Můžeme si dovolit mluvit o tom, že náš vnitřní svět nějak reaguje a můžeme si dokonce dovolit požádat o prostor, aby tenhle svět byl a mohl být projevený. A tenhle prostor, jako třeba prostor festivalu nebo klidně celý amatérský divadlo, pomáhá redefinovat ten starý způsob myšlení: dobře nebo špatně. Mlč nebo to překousni. Tady se vlastně trochu demytizuje a reaktualizuje celospolečenská debata a divadlo je její součástí.

Uff, oukej. Tak jo. Jaké byste řekli, že jsou pro a proti víceletých kurzů?

JM: Výhodou je, že můžeš jít do hloubky. Nevýhodou je, že si to musíš připravit.

PS: Je to závazek, což je výhoda v nevýhodě. Ale to, co říkal Honza je taky pravda.

Co byste si přáli, aby to dalo seminaristům?

JM: Chtěl bych, aby měli radost z tvůrčí práce.

PS: Přítomnost a hledání autentičnosti. Nestyďt se za to, že jseš takovej, jak jseš, a že to dáváš najevo. A jseš díky tomu zranitelný jako štěňátko.

A co to dalo vám?

JM: Na začátku jsem se možná ještě snažil ten proces nějak korigovat, teďka už se nechávám korigovat tím procesem.

PS: Pro mě bylo třeba zajímavý pracovat s Honzou, protože jsme v některých věcech dost v protipólu a je zábavný nacházet řešení. A samozřejmě spoustu zajímavých záležitostí od spousty zajímavých lidí.

Otázka na závěr: pořád se máte rádi a souhlasíte spolu?

JM: Už zase jo. (smích)

PS: Jak zase? Já mám Honzu rád pořád. Byly slabší i silnější chvíle, ale nikdy jsem ho nepřestal mít rád.

Lukáš Křížek

12

93. Jiráskův Hronov

Problémové perličky

Skutečně tradiční bod hronovského programu nese takový název, že byste se mu raději vyhnuli obloukem. Co si budem, problémy jsou v dnešní společnosti vnímány v ryze negativních konotacích, jako něco, co je potřeba rychle opatřit řešením a co nemůže zůstat ve svém statu quo. Kdo má ale na Hronově pro strach uděláno, mohl již během minulých let zjistit, že problém je taky perfektní výchozí pozice pro košatou diskuzi. Problémový klub byl vždycky něco trochu jiného než běžná rozprava o viděném, kterou je možné absolvovat na všech postupových přehlídkách, a v rámci fokusu na jednotlivé inscenace se často debata stáčela k je přesahujícím tématům.

V letošním ročníku festivalu se z tohoto specifika PC stalo jeho těžiště, a protože všechny inscenace hlavního programu již řadou rozborů prošla, a navíc o nich vycházejí dvě recenze ve Zpravodaji, předmět diskuze tvoří právě témata přesahující viděné. Zní to celé poněkud enigmatically a bylo také řečeno, že se formát PC v tuto chvíli hledá. S posunem v koncepci debaty došlo také k personální obměně, lektorkami a lektory jsou letos Alena Zemančíková, Miriam Kičiňová, René Levínský a Oldřich Kužílek. Včera a dnes moderoval v zákroku Ivo Kristián Kubák, který tak vytrhl trn z paty Ludkovi Horkému, naskakujícímu do debatního cyklu zítra.

Bylo avizováno, že východiskem pro první PC je na základě inscenací *Mařka*, *Mrzák* *Inishmaanský* a *Nikoločava* otázka volby – co je zdrojem rozhodnutí hrát o Ukrajině na Kladně a o Irsku ve Slezsku? Od tohoto bodu se výkopy lektorek a lektorů vinuly přes obecnější úvahy o rozhodování v dramaturgickém procesu, mytologizaci exotismu a naivním pohledem na vzdálené kultury s ním spojeným, inklinací Čechů a Čechů k hledání „perliček na dně“

i těch největších mizerů až po propast rozvírající se ve společnosti a s ní spojenou neschopnost se domluvit. Tato témata neorganicky narušovalo Oldřichem Kužílkem formulované podezření ze stagnace divadelní kultury amatérské

i profesionální (přičemž se zase mně chce pana Kužílka podezírat právě z toho naivního vidění jiného, zajímavějšího, exotického). To v přítomných posluchačích a diskutérch vzbudilo cosi mezi zvědavostí a nevolí, a tak se možná dočkáme i speciálního odpoledne věnovaného právě vývoji a stavu amatérského divadla.

Kolem inscenací, které byly podlozím včerejšího PC, se často jen opatrně kroužilo, aby nebyl překročen prostor pro debatu vykolíkován. To je pro diskuzi ale zbytečně limitující, a jak správně poznamenala Alena Zemančíková – inscenace by se podle nastavených regulí neměly hodnotit, ale hovořit o nich rozhodně zakázáno není. Koneckonců v poslední půlhodině moderátor předal slovo právě přítomným tvůrcům a vytvořil prostor pro otázky na tvůrčí proces. I přesto se nemohu ubránit otázce, zda nový formát PC není jen jakýsi intelektuální trenažér, neboť témata jsou abstrahována ze zcela nahodilého souboru inscenací. Buď jak buď, je to zatím formát hledáčský, jednoznačně inspirativní a hlavně živý. Jediným jednoznačným trablem nedělního Problémového klubu byla občas trpící kultivovanost debaty. V takto podnětném a otevřeném prostředí je zkrátka škoda se osočovat z neférových otázek a tančit mezi vejci spíše než argumentovat.

Kateřina Prášilová

DOŠLO DO REDAKCE

Vážená redakce,

ráda bych se s vámi podělila o nepříjemný zážitek z debatního klubu, kterého jsem se dnes odpoledne bohužel zúčastnila v Jiráskově divadle. Na podobné debaty nechodívám často, ale něco podobného jsem opravdu nikdy neviděla. Hostem zde byla ředitelka činohry Slovenského národního divadla, která je jistě respektovanou osobností a je ostudné, jak přezíravě a s jakým despektem k jejímu názoru se někteří členové poroty chovali. Zejména chování staršího pána, jehož jméno jsem si bohužel nezapamatovala, k paní Miriam považuji za nepřijatelné. Nejen, že v podstatě řekl, že ho její názor v nejmenším nezajímá, ale učinil tak zády k ní a ještě s dovětkem, že se údajně jedná o upřímnost. Bylo mi tak strašně trapně, že jsem musela odejít. Dodatečně mě moc mrzí, že jsem se paní Miriam na místě nezastala, prosím vyřídte jí omluvu mým jménem a jménem všech kulturních lidí, kterých je v Hronově většina. S pozdravem

Jana Doořáková

Vin-Win

Milé vinice, milí viníci, než zavítáme deathinitivně do Tritonu, musíme se ještě trochu rozcvíčit. Lépe řečeno, před skokem z můstku si aspoň trochu napustit bazén. Dali jsme si proto dvojku ve foyer Sálu Josefa Čapka a nezáměrně si posunuli latku nahoru.

Rulandské šedé – Hrabák

suché, zemské víno

2 dcl za 48 Kč

Mezi námi a sympatickou slečnou byl pult, žízeň byla na naší straně, sklenice i pípy byly na její. Z toho jsme usoudili, že se jedná o obsluhu. Poprosili jsme o víno a slečna se plaše rozhlédla (stylem: „Šla jsem spát doma, ale vzbudila se v... – můžete mi prosím napovědět, co se dělo v posledních hodinách?“). Avšak šťastná náhoda tomu chtěla, že vylovila z vitríny lahev a po jistých rozpacích ohledně korku nám nalila sklenku. Později nám lahev i ochotně ukázala a vůbec byla velice milá.

Barva: lipový květ, pod žárovkou melounová žluť.

Vůně: Od rulandského šedého lze často očekávat těžké tropické vůně, a to zpravidla velmi výrazné. Tohle víno ale není vyvoněné jako kolotočář na prvním rande, je překvapivě decentní. Nastupuje vzdáleným lipovým květem, zachytili jsme i tóny vanilky, pomerančové kůry a stopu vlašských ořechů.

Chuť: A tady to přišlo. Nekomplikované, prudce pitelné víno, krásně minerální, elegantní, čisté, s vítanou kyselinkou. Toto vůbec nevypadá na obvykle upatlané, cukrem znavené rulandské šedé. Tohle je víno z révy, která měla přes noc zimu a přes den horko. Takovou rulandu bychom očekávali na prudkých svazích Jižního Tyrolska či Trentina a ne na Moravě. Jenže očekáváním si nepřipijete, takže na zdraví a na dobrou náladu!

Verdikt: 91 bodů ze 100

Lidé, pijte v Čapkách rulandské šedé (ne rozlévané z baginu, ale z lahvi ve vitríně). Je to opravdu víno a pro letní kulturní popíjení je jako stvořené.

Jan Duchek

Na Hronovu je nejlepší to setkávání s lidmi

Rozhovor s hudebníkem, pedagogem, skladatelem a letošním lektorem hudebního semináře H – Hudba Janem Matáskem, kterého mimo jiné můžete vidět i slyšet v divadle Minor v Praze.

Mohl by váš seminář navštívit i někdo s hudebním hluchem? Ptám se proto, že jsem váš seminář v neděli na chvíli navštívila a řadím se právě mezi lidi, kterým dělá problém rozeznat polku od valčíku. Co by mi takový seminář přinesl?

Moje teorie je, že neexistuje člověk, který by měl hudební hluch. Je to pouze otázka zkušenosti, cvičení. Je to stejné jako jízda na kole, těžce to jen vypadá. Už jen tím, že člověk mluví, vlastně zpívá.

Takže i člověk, který nerozumí hudbě, by se na váš seminář mohl přihlásit?

Určitě, můj seminář je úplně pro každého.

Můžete nám prozradit, co máte v plánu na semináři tvořit? Je to hlavně zaměřené na zpěv, na hru na nástroje nebo na něco úplně jiného?

Zatím jsme na začátku festivalu. Viděli jsme se druhý den. První den byl hodně seznamovací, povídací. Postupem doby, každý den, objevujeme

nové možnosti. Nejde teď říct, že na konci budeme hrát na nástroje nebo budeme zpívat renesanční čtyřhlasy. Na základě toho, jací lidé přišli a jaké mají zkušenosti, putujeme nějakou cestu a objevujeme možnosti.

Jelikož nejste nováčkem na Hronově a ani nevedete poprvé hudební seminář, tak by mě zajímalo, jestli se tento ročník zatím něčím liší od ostatních ročníků, na kterých jste byl.

Začnu stejně jako předtím. Jsme na začátku festivalu, ale už teď vím, že každé seskupení lidí je jiné. Ve skupině je dvacet individualit a ty společně tvoří entitu, společenství, které nikdy nemůže být stejné. Je to vždycky jiné a podle toho na sebe navzájem reagujeme, cestujeme a objevujeme.

Na co se zde letos těšíte nejvíc?

Mě na festivalu baví nejvíc seznamování a setkávání s lidmi. I na to objevování se moc těším. Každé setkání, každý den je pro mě takový malý zázrak, protože lidi překračují svoje hranice. A to, že vidím, jak lidé boří své bloky, je pro mě malý zázrak. To mě nejvíc těší a na to se těším každý den.

Chtěl byste někdy být seminaristou nějakého jiného semináře, co na Hronově je?

Na každém festivalu bych chtěl být na každém semináři! Na všech najednou ideálně.

Co vás na Hronov neustále táhne? A berete ten týden na festivalu jako nějakou formu odpočinku?

Forma odpočinku to není, to se přiznám. I mimo seminář přemýšlím nad tím, co se bude dít další den. Co se bude dít třeba za dva, tři dny. Hlava mi neustále pracuje. A nejvíc mě přitahují právě ty malé zázraky, na které se těším každý den. Na ty jsem se těšil i posledních sedm let, co jsem tady nebyl.

A co skládání hudby? Dokázete si u psaní odpočnout, nebo to berete primárně jako práci?

Není to tak, že bych se zavřel do studia či ateliéru a čekal, až cvaknou hodiny, abych měl pak pocit, že mám „odpracováno“. Ale najednou je člověk ve stavu, kdy současně odpočívá a dostane se do jiného světa, ve kterém může jinak žít než v tom reálném světě. Je těžké popsat, co znamená tvorba. Je to zase další objevování, co přinese inspirace, „vesmír“, múzy. Samozřejmě někdy člověk musí hodně pracovat taky s řemeslnou stránkou.

Vy jste kromě televizní hudby také autorem hudby k baletním představením. Který žánr hudby vás baví nejvíce tvořit?

Jen uvedu na pravou míru, že tou televizní hudbou byly písničky k seriálu *ToMiniUni*. Tam bylo velice přesné a přísné zadání, že v každém díle, který má dvacet minut, se musí objevit dva hity o délce maximálně dvou minut. To bylo jasné, přesné zadání. Dostali jsme text a na základě toho jsme museli napsat dva hity. Do týdne to muselo být hotové. Takže to nebyla klasická scénická hudba pro nějaký pořad nebo film. Balety se zatím prováděly dva v Liberci. Byla to *Vánoční koleda* v režii Richarda Ševčíka, tanečníka a choreografa z Plzně, a ve stejné režii ještě *Sedmero krkavců*. A v jeho režii se chystá také další baletní projekt.

Ted' jsme mi hezky sebral otázku. Chtěla jsem se zeptat, jestli teď vzniká nějaký nový projekt a zda se něco chystá.

Chystá se další balet. Tentokrát ne tedy do Liberce, ale do Plzně. Současně s tím se chystá premiéra společné práce mezi mnou a norskou skladatelkou Ann-Mari Pettersen Magga. Jedná se o requiem, který má premiéru koncem října v Norsku – a chystáme premiéry nejen v Čechách, ale i v jiných evropských městech.

Existuje něco, do čeho byste se nikdy nepustil, nebo jste pro každou špatnost? Ať už v hudbě, nebo i v divadle.

Já si myslím, že všechno je nějaká výzva. Když má člověk příležitost ji získat, tak ji musí nějak zpracovat. Nebráním se ničemu.

Tereza Říhová

Jiráskův Hronov 2023

**Dětský koutek
v DDM Domino**

Přiveďte své dítě do našeho koutku, čeká ho spousta zajímavých věcí:

- stolní fotbálek,
- hry na koberci,
- hry na počítači,
- LEGO,
- jednoduché a báječné vyrábění z papíru,
- puzzle,
- stavebnice a spousta jiných různých her a zábav.

Termín a čas:

31.07 - 04.08 od 15:00 od 19:00

DDM Domino
Komenského nám. 8, 549 31 Hronov
(klub Amigo v přízemí)

Možno přihlásit se předem zde
<https://dominohronov.cz/novinky/detsky-koutek/>

Jiráskův Hronov

Cena 60 Kč

Saskiino okénko aneb 31. červenec v dějinách

Před 765 lety povstala česká šlechta proti králi Václavu I. s cílem dosadit na trůn jeho mladšího syna Přemysla Otakara II. Všechno šlo dobře, než bylo Přemyslovo vojsko poraženo v bitvě u Mostu. Kdyby Přemysl radši vyrazil na nějaký seminář na Přemostění, mohlo mu být líp.

Jedná se o černý den pro pařížské metro. Před 665 lety zemřel vůdce měšťanského povstání Étienne Marcel (stanice na lince č. 4), před 239 lety filozof, spisovatel a dramatik Denis Diderot (linky č. 1 a 8), před 109 lety filozof, historik a politik Jean Jaurès (linky č. 2, 5 a 7bis).

Před 103 lety byla k Československu připojena část Vitorazska, což umožnilo vodákům delší splouvání Lužnice, Dyjský trojúhelník, kde je unikátní ekosystém a spousta komárů... a Valticko, což je pro všechny milovníky vína jistě nejpodstatnější.

15

pondělí 31. 7. 2023

HRONOVISIONS 03

Jak bude vypadat Jiráskův Hronov v bližší či hodně vzdálené budoucnosti? Člověk nikdy neví, a tak jsme udělali interview s umělou inteligencí, ta ví všechno. Nebo se tak alespoň dovede tvářit. Položili jsme tedy několik otázek na téma Jiráskova Hronova a budoucnosti a v každém čísle vám přineseme některou z odpovědí. (S ChatGPT hovořil a editoval Jan Duchek. Autorizováno.)

Jaká je budoucnost divadelního festivalu Jiráskův Hronov, pokud se bude držet tradičních schémat?

„Pokud by se festival Jiráskův Hronov držel tradičních schémat a spoléhal se například výhradně na klasickou činohru, mohl by mít v budoucnu problémy s udržením své relevance a zájmu diváků.“

V dnešní době se totiž klasická divadelní činohra dostává do stínu moderních forem umění, jako jsou interaktivní představení, performance a nová média. Pokud by festival nezařadil tyto moderní prvky a nebyl schopen přizpůsobit se novým trendům, mohl by ztratit zájem diváků a být přehlížen.

Je tedy důležité, aby festival Jiráskův Hronov nezůstával stát na místě a přicházel s novými inovativními přístupy k divadelnímu umění. Například by mohl začít více spolupracovat s umělci z jiných oblastí a nabízet interdisciplinární představení, která by spojovala klasickou činohru s novými formami umění.

Další možností je, aby festival začal více zaměřovat pozornost na problematiku současné společnosti a aktualizoval klasická díla, aby lépe reflektovala dnešní dobu. Tím by mohl přilákat novou generaci diváků a udržet si svou pozici v kulturním světě.

V každém případě je důležité, aby festival Jiráskův Hronov nezůstával uvázaný na tradiční schémata a dokázal se přizpůsobit novým výzvám a trendům, aby si udržel svou pozici jako významná kulturní akce.“

ZVÍŘÁTKO NA KONEC

Vosa

Vosu včera napadlo pořádně si žihadlo Život bere prostě hákem nechce jezdit vosobákem
Eva Blondýna Suková

V parku

Zborcené harfy tón, pomalu vraždící demižón, punkový děvy cit, spánkový deficit.

Jan Duchek

(zah)

PROGRAM

Pondělí 31. 7. 2023

HLAVNÍ PROGRAM

14:00 / Malý sál Jiráskova divadla / 120´
Problémový klub (PC)

17:15 (B) a 21:00 (A) / Jiráskovo divadlo / 80´
Reverzní dveře, Brno / *Zdrhnout z Indie*

10:30 / Sál Josefa Čapka / 45´
Poslední nakonec, ZUŠ Mladá Boleslav /
Valpuržina noc RAVE

13:00 a 14:00 (A) a 16:15 (B) / Sál Josefa Čapka / 30´
Úplně nahé divadlo, Veselí nad Moravou /
Jako by se nechumelilo

17:00 / Malý sál Jiráskova divadla / 120´
Konference – Mezinárodní kolokvium
(HE)ART BEATS! PRO DIVADLO

17:45 (A) a 21:30 (B) / Sál Josefa Čapka / 120´
Divadlo Stodola, Sívce / *Jedno jaro
o Paříži aneb Kroatia Henrietta*

15:00 (A) a 19:45 (B) / Sokolovna / 75´
Masopust, Praha / *FREDY*

22:00 / Malý sál Jiráskova divadla / 120´
Klub divadelních roáčů (KDR)

DOPROVODNÝ PROGRAM

09:00–17:00 / Knihovna E. Hostovského
Burza knih

12:45–14:00 / Náměstí Čs. armády
Festivalové minuty a vítání divadelních souborů

15:00 / park A. Jiráska – velká stage / 45´
Loutky bez hranic / *Kouzelník Eňo Ňuňo*

16:00 / park A. Jiráska – malá stage / 80´
Kroužek divadelních ochotníků ve Hvozdné
*Kocour v Botách: O princezně Helence a služovi
co se nedá*

17:45 / park A. Jiráska – velká stage / 60´
Šoury Roury / koncert – folk

19:00 / park A. Jiráska – malá stage / 60´
Ductus Deferens / *Drým Džurny*

20:00 / Za školou / 20´
Václav Bartoš / *Školní výlet*

20:30 / park A. Jiráska – velká stage / 60´
Eva Matějovská / koncert – pop rock

21:45 / park A. Jiráska – malá stage / 40´
Dětský soubor MALIS při DS Scéna Libochovice /
Za prkennou ohradou

SRDCE BIJÍ PRO DIVADLO

Tři otázky pro Kateřinu Klementovou

Ode dneška do pátku rozšíří hronovský program další, dosud nevídaný bod: mezinárodní kolokvium (HE)ART BEATS! FOR THEATRE. V jeho průběhu budete moci vyslechnout příspěvky od zvaných odborníků z České republiky i ze zahraničí. Několik pozoruhodných osobností vám v průběhu festivalu ještě jistě představíme, ale v první festivalový den jsem tři otázky položil Kateřině Klementové z pořádající organizace NIPOS.

Co je konference (HE)ART BEATS!, v jejímž rámci hronovské setkání probíhá? Jak vznikla, a – abych citoval klasiku – k čemu je na světě?

Tenhle projekt jsme se rozhodli uspořádat v rámci Národního plánu obnovy. Zajímá nás, jak probíhá obnova v různých uměleckých oborech. V NIPOSu plánujeme na rok 2024 velkou síťovací konferenci v Praze s významnou mezinárodní účastí, ale letos jsme se rozhodli, že se na to připravíme v rámci České republiky a Slovenska a za přispění několika zahraničních kolegů z různých oborů. Během tohoto roku se setkáváme třikrát: poprvé jsme se potkali na Loutkářské Chrudimi, podruhé tady na Jiráskově Hronovu a potřetí to bude na podzim v rámci přehlídky Tanec, tanec v Jablonci nad Nisou. Ta kolokvia mají něco společného. Zajímá nás, jakým způsobem se tomu kterému uměleckému oboru daří, jaký je jeho biotop po pandemii, ale také obecně: kam se vyvíjí? Každé to kolokvium je zaměřené trochu jiným směrem. Na Jiráskově

Hronovu nás bude hodně zajímat problematika dávání zpětné vazby, kritiky, vztahu mezi profesionály a amatéry. Všude nás taky bude zajímat umělecké školství v daném oboru, jak vychováváme profesionály pro to, aby mohli pracovat v terénu s amatéry, s dětmi, s dospělými... A o tom všem se budeme bavit v rámci pěti dnů. Každý den bude zaměřen na jedno z těch témat a máme velkou radost, že tady s námi budou i zahraniční přispěvatelé ze Srbska a z Holandska.

Je ta konference vhodná a doporučená účastníky?

Naprosto, naprosto vzhledem k tomu, že se jedná o povídání o vzájemné zpětné vazbě toho, co tady všichni na Jiráskově Hronovu dělají a co dělají celý rok ve svých souborech. Zajímá nás právě, jak bychom se spolu mohli a měli bavit, abychom si navzájem rozuměli – a aby to bylo pokud možno v přátelském a konstruktivním duchu, aby to bylo smysluplné pro všechny, pro profesionály, ale zejména pro lidi, kteří divadlo dělají, což jsou tady na Hronově všichni

Poslední otázka: rozumím tomu „(HE)ART“ správně tak, že když se od srdce odtrhne muž, vznikne umění?

(smích) Teď jsi mě dostal. Moment. To mě nikdy nenapadlo. (*Jde kolem Michal Drtina.*) Michale, on mi tu klade záludné otázky. Já vůbec nevím, jak mám odpovědět. (*Michal Drtina: „Záludně.“*) Ne, já myslím, že jsme úplně genderově korektní. Příští ročník můžeme nazvat (SHE)ART.

Michal Zahálka

Kolokvium, den první

TÉMA: Spolupráce s profesionálními divadelníky (tradice, současný stav, překážky, rizika)

KDY: od 17h do 19h

KDE: v malém sále Jiráskova divadla

ZVEME NA PC

Problémový klub v novém formátu. Druhý den přinese talkshow o rozporech a pnutí. Reinterpretace a reenactement, národní a osobní traumata, generační výpověď nebo terapie, dokument a fikce, žijící a mrtvé hrdinové, tvůrčí etika a svoboda: co je spojuje nebo odlišuje?
Od 14:00 na malém sále Jiráskova divadla.

KDO A O ČEM:

Luděk Horký: Proč se nejstarší české amatérské divadelní soubory jmenovaly podle slavných divadelních profesionálů? Aneb koexistence amatérů a profesionálů v dějinách českého (nejen) amatérského divadla od poslední třetiny 19. století do současnosti.

Ján Šimko: Never dokumentu, kým ho nefalzifikuješ! Dokumenty, nálezy a jiné divadlo

Informace o konferenci naleznete na jejích webových stránkách:

<https://konference.nipos.cz/2023-heartbeats/>

Podrobné informace, anotace příspěvků a medailonky přednášejících jsou potom v brožurě, která je na festivalu k dostání, ale také si ji můžete stáhnout zde:

<https://konference.nipos.cz/2023-heartbeats/data/brozura.pdf>

Zpravodaj 93. Jiráskova Hronova 2023

Vydává organizační štáb. **Redakce:** Michal Zahálka (šéfredaktor), Jana Soprová, Jana B. Hnilčíková, Kateřina Prášilová, Tereza Říhová, Lukáš Křížek, Jan Švácha, Jan Duchek (redakce), Johana Jurášová, Ivo Kristián Kubák (recenze), Ivo Mičkal (foto), Michal Drtina (grafika a zlom).

Neprošlo jazykovou korekturou. (Popravdě řečeno prošlo, ale za jakou cenu.)

Stránky festivalu: www.jiraskuvhronov.eu **E-mail:** JHpravodaj@gmail.com

